

IPZ Uniprojekt MCF
Baboniceva 32
ZAGREB

Plan sanacije otpadom onечиšćenog tla i neuređenih odlagališta otpada na području Osjecko-baranjske županije

prosinac, 2005.

NARUCITELJ: OSJECKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
Osijek

IZVRŠITELJ: "IPZ Uniprojekt MCF" d.o.o.
ZAGREB, Baboniceva 32

UGOVOR broj: TD 1329 od prosinca, 2004.

PROJEKTNI ZADATAK: Plan sanacije otpadom onечиšćenog tla i neuređenih
odlagališta otpada na području Osjecko-baranjske županije

VODITELJ
PROJEKTA: DANKO FUNDURULJA dipl. ing. grad.

PROJEKTANT: MLADEN MUŽINIC dipl.ing. fiz.
DANKO FUNDURULJA dipl. ing. grad.
TOMISLAV DOMANOVAC, dipl. ing.kem.tehn.
SUZANA CURKO, dipl.ing.arh.
SANJA PAUNOVIC, prom. teh

DIREKTOR: MLADEN MUŽINIC dipl.ing. fiz.

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

=====

SUBJEKT UPISA

MBS:

080114707

TVRTKA/NAZIV:

1 IPZ Uniprojekt MCF d.o.o. za inženjering

SKRAĆENA TVRTKA/NAZIV:

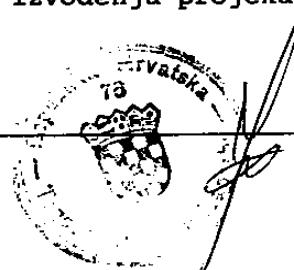
1 IPZ Uniprojekt MCF d.o.o.

SJEDIŠTE:

3 Zagreb, Babonićeva 32

PREDMET POSLOVANJA - DJELATNOSTI:

1	37	- Reciklaža
1	50	- Trgovina mot. vozilima; popravak mot. vozila
1	51	- Trgovina na veliko i posredovanje u trgovini
1	72	- Računalne i srodne aktivnosti
1	73.1	- Istraž. i raz. u prir., tehn. i tehnol. znan.
1	74.4	- Promidžba (reklama i propaganda)
1	74.8	- Ostale poslovne djelatnosti, d. n.
1	*	- Građenje, projektiranje i nadzor
1	*	- Izrada nacрта strojeva i industrijskih postrojenja
1	*	- Inženjering, projektni menadžment i tehničke djelatnosti
1	*	- Izrada projekata za kondicioniranje zraka, hlađenje, projekata sanitarne kontrole i kontrole zagađivanja i projekata akustičnosti
1	*	- Geološke i istražne djelatnosti
1	*	- Geodetsko premjeravanje
1	*	- Izvoz - uvoz
1	*	- Zastupanje inozemnih tvrtki
1	*	- Izvođenje investicijskih radova u inozemstvu i ustupanje investicijskih radova stranoj osobi u Republici Hrvatskoj
1	*	- Usluge istraživanja te pružanja i korištenja informacija i znanja u privredi: laboratorijske usluge, analize otpadnih voda, tla i otpada
2	*	- Stručni poslovi zaštite okoliša
2	*	- Izrada programa, studija, planova, projekata i troškovnika
2	*	- Stručna kontrola projekata i savjetovanje i zastupanje investitora i njihovih interesa u poslovima planiranja, projektiranja, izbora izvoditelja, organiziranja i izvođenja projekata

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO
ZAŠTITE OKOLIŠA I PROSTORNOG
UREĐENJA

10000 Zagreb, Ulica Republike Austrije 20
TEL: 01/37 82-444 FAX: 01/37 72-822

Klasa: UP/I-351-02/03-04/0042
Ur.broj: 531-05/4-ZV-03-2
Zagreb, 18. lipnja 2003.

Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja temeljem članka 9. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 82/94 i 128/99) i članka 10. Uredbe o uvjetima za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (Narodne novine, br. 7/97, u daljnjem tekstu: Uredba), povodom zahtjeva tvrtke IPZ Uniprojekt MCF d.o.o., Zagreb, Babonićeva 32, radi produženja suglasnosti za obavljanje poslova izrade stručnih podloga i elaborata zaštite okoliša, donosi

RJEŠENJE

1. Izdaje se suglasnost tvrtki IPZ Uniprojekt MCF d.o.o., Zagreb, Babonićeva 32, za obavljanje poslova izrade stručnih podloga i elaborata zaštite okoliša.
2. Suglasnost se daje na rok od 3 godine, od 15.05.2003. do 15.05.2006.

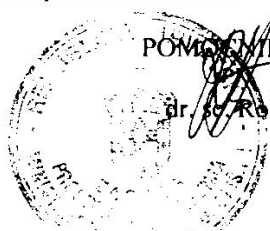
O b r a z l o ž e n j e:

Tvrtka IPZ Uniprojekt MCF d.o.o., podnijela je dana 23.04.2003. zahtjev za produženje suglasnosti za obavljanje poslova izrade stručnih podloga i elaborata zaštite okoliša. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđeno je da tvrtka nije dostavila sve potrebne podatke pa je tražena dopuna predmetnog zahtjeva. Kako je tvrtka dostavila 16.06.2003. preostali dio dokumentacije, smatra se da su uz zahtjev priloženi svi potrebni dokazi iz članka 11. Uredbe. Uz zahtjev tvrtka je dostavila sljedeće priloge iz članka 11. Uredbe: izvadak iz sudskog registra Trgovačkog suda o upisu predmeta poslovanja – djelatnosti: stručni poslovi zaštite okoliša; popis zaposlenika sa preko 5 godina staža koji su radili na izradi stručnih podloga i elaborata zaštite okoliša; popis izrađenih stručnih podloga i elaborata; presliku Ugovora sklopljenog sa tvrtkom Dvokut-Ecro d.o.o. o suradnji za obavljanje poslova praćenja stanja okoliša (monitoring) te poslova praćenja kakvoće zraka i emisije u zrak; dokaze o ispunjavanju prostornih uvjeta te upravne pristojbe. Temeljem članka 10. Uredbe, valjalo je riješiti kao u izreci.

Pouka o pravnom lijeku:

Protiv ovog rješenja ne može se izjaviti žalba, ali se može u roku od 30 dana od dana dostave rješenja pokrenuti upravni spor tužbom Upravnom sudu Republike Hrvatske.

POMOĆNIK MINISTRA
dr. sc. Reko Andričević

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. POPIS LOKACIJA OTPADOM ONEČIŠĆENOG TLA I NEUREĐENIH ODLAGALIŠTA.....	14
2.1. OPIS POSTOJEĆEG STANJA	14
2.1.1. <i>Postupanje s otpadom</i>	14
2.1.2. <i>Skupljanje i transport otpada</i>	19
2.1.3. <i>Opis lokacija</i>	19
2.1.4. <i>Fotografije</i>	47
2.2. TABLICE	102
2.3. KARTE.....	114
2.4. SAŽETI PRIKAZ.....	154
3. PLAN SANACIJE OTPADOM ONEČIŠĆENOG TLA I NEUREĐENIH ODLAGALIŠTA.....	156
3.1. PROCJENA TROŠKOVA SANACIJE ODLAGALIŠTA OTPADA.....	159
3.2. TABLICNI PRIKAZ STRUKTURE POTREBNIH ULAGANJA	170
4. ZAKLJUČAK.....	171
5. IZVOR PODATAKA.....	176

1. UVOD

Otpad kao nusproizvod ljudske svakodnevne i gospodarske aktivnosti postao je danas nezaobilazan problem. Ovome je uzrok onечиšćavanje okoliša brže od prirodnog procesa pročišćavanja, kao posljedica industrijalizacije, ekonomskog napretka, ali i zanemarivanja granica izdržljivosti ekosustava.

Vremenom je otpad u najširem smislu postao problem jer ga nastaje sve više, a ljudskom inventivnošću nastaju tvari otpornije na prirodne procese razgradnje. Ovime se akumuliraju na određenim mjestima otpadne, spororazgradljive tvari i proizvodi koje estetski i kemijski kontaminiraju okoliš.

Razmatrajuci problem raštrkanosti divljih odlagališta komunalnog i industrijskog otpada te tendenciju povećavanja i ubrzane akumulacije otpada na određenom mjestu, logički se zaključuje da mala žarišta estetskog onечиšćenja polako postaju velika mjesta sveobuhvatnog onечиšćenja. Stoga je osnovni naglasak u gospodarenju otpadom na gospodarenju, tj. držanju kontrole nad proizvođačima otpada i planskom postupanju s otpadom.

Kontrolirano odlaganje određenih vrsta otpada na propisno uređenom sanitarnom odlagalištu početni je oblik izražavanja ekološke svijesti, koja je uvelike uvjetovana i ekonomskom snagom plaćanja usluge, budući da su određeni sustavi obrade i zbrinjavanja otpada određeni propisanim granicnim vrijednostima utjecaja na okoliš. Kako ovih odlagališta ima vrlo malo otpad se na razmatranom području odlaže na različite načine (službene, poluslužbene i nezakonite).

U ovom Planu sanacije otpadom onечиšćenog tla i neuređenih odlagališta otpada na području Osječko-baranjske županije termin "otpadom onечиšćeno tlo" podrazumijeva jednu od sljedećih definicija:

Odlagališta I. kategorije - građevine koje su izgrađene i rade u skladu s važećim propisima, uz odobrenje nadležnog tijela državne uprave i uz posjedovanje dozvola, (lokacijska, građevinska ili uporabna). U ovu kategoriju spadaju i odlagališta koja su u fazi legalizacije te imaju najmanje važeću lokacijsku dozvolu. Na ova odlagališta organizirano se dovozi i odlaže otpad putem komunalnih poduzeca ili koncesionara.

Odlagališta na koja se organizirano dovozi otpad - mjesta (lokacije) na koje poduzeca koja organizirano skupljaju komunalni otpad (komunalna poduzeca ili koncesionari) isti odlažu, a na temelju odluka lokalne samouprave. Ova odlagališta obuhvaćaju lokacije na kojima se kroz duže vrijeme (trajno) vrši odlaganje, ali to ne pretpostavlja postojanje urednog oblika građevine za odlaganje otpada, kao niti postojanje potrebnih dozvola (lokacijska, građevinska, uporabna). Uglavnom su određena samo prostorno-planskom dokumentacijom.

Odobrena odlagališta - mjesta (lokacije) odobrena od lokalne samouprave za odlaganje komunalnog otpada manjim koncesionarima, prijevoznicima ili

proizvodacima otpada. Nisu izgrađena i na njima se ne radi sukladno važećim propisima. U pravilu nisu određena prostorno planskom dokumentacijom.

Dogovorena smetlišta - mjesta (lokacije) na koja neka naselja ili skupine domaćinstava odlažu svoj komunalni otpad na osnovi dogovora ili naputaka lokalne samouprave (uz znanje lokalne uprave), ali bez ikakvih mjera zaštite i kontrole.

Smetlišta - mjesta (lokacije) na koja neke skupine domaćinstava odlažu svoj komunalni otpad bez ikakvih dogovora i bez znanja lokalne samouprave te bez ikakvih mjera zaštite i kontrole. U ovom slučaju radi se o nelegalnom odlaganju i kao takva se ne razmatraju.

Smetlišta nisu predmet ovog elaborata iako se dobiveni podaci o nekima od njih uvršteni u elaborat.

U ovom Elaboratu analizira se područje Osječko-baranjske županije u koju spadaju slijedeći gradovi i općine:

OSJECKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Tablica 1.1. Teritorijalno ustrojstvo Osječko-baranjske županije

gradovi/općine	Br.stanovnika
Grad	
Beli Manastir	10.986
Belišće	11.786
Donji Miholjac	10.265
Đakovo	30.092
Osijek	114.616
Našice	17.320
Valpovo	12.327
Općina	
Antunovac	3.559
Bilje	5.480
Bizovac	4.979
Ceminac	2.856
Cepin	12.901
Darda	7.062
Donja Motičina	1.865
Draž	3.356
Drenje	3.071
Đurđenovac	7.946
Erdut	8.417
Ernestinovo	2.225
Fericanci	2.418
Gorjani	1.832
Jagodnjak	2.537
Kneževi Vinogradi	5.186
Koška	4.411
Levanjska Varoš	1.266
Magadenovac	2.239
Marijanci	2.719
Petlovac	2.743
Petrijevci	3.068
Podgorac	3.314
Podravska Moslavina	1.451
Popovac	2.427
Punitovci	1.850
Satnica Đakovacka	2.572
Semeljci	4.858
Strizivojna	2.759
Šodolovci	1.955
Tmava	1.900
Viljevo	2.396
Viškovci	2.060
Vladislavci	2.124
Vuka	1.312
Ukupno u Županiji:	330.506

Izvor DZS

U nastavku ove točke ukratko će se iznijeti osnovni segmenti rada na Elaboratu.

Svrha rada bila je:

- Utvrditi postojeće stanje odlagališta na području Županije—popis lokacija otpadom onечиšćenog tla i neuređenih odlagališta
- Iznijeti prijedlog sanacije otpadom onечиšćenog tla i neuređenih odlagališta

Odabrane metode rada mogu se svesti na:

- početne kontakte i prethodno obavješćivanje županijskih službi
- slanje anketnog upitnika gradovima i općinama
- obilazak nadležnih službi u gradovima i općinama
- obilazak lokacija odlagališta dobivenih od općinskih službi
- višekratni razgovori s dužnosnicima u pojedinim općinama i gradovima
- kompletiranje i obrada skupljenih podataka
- prezentacija Elaborata u Županiji, (radnog i konačnog)

U citavom poslu nadležni uredi Županije; Gradovi i Općine svojom aktivnošću znatno su pomogli i u pravovremenom dobivanju kvalitetnih podataka.

Provedbom ankete trebalo se uočiti koliko su zadužene osobe za procjenu postupanja otpadom dobro upoznate problemom te koliko dobro suraduju s komunalnim poduzetnicima, što bi se trebalo u odnosu na provedenu anketu iz 1998. godine, pokazati da li je došlo do napretka u odnosima postupanja otpadom.

Obrada podataka

Obrada djela skupljenih podataka obavljena je na računaru pomoću izrađenog programa. Cjeloviti rezultati obrade prikazani su u tablicama.

Dostavljeni podaci, koji se odnose na odlagališta bili su dostatni za izradu Elaborata, što je bilo provjereno i obilaskom svih prijavljenih lokacija odlagališta radi što točnijeg opisa stanja pojedinog odlagališta.

Podaci su obrađivani po gradovima i općinama na temelju popisa i demografskih podataka preuzetih iz "Popisa stanovništva 2001. g." te temeljem "Statističkog ljetopisa 2003 g.", a korigiranih na temelju županijskih podataka. Ustroj općina preuzet je iz "Statističkog ljetopisa 2003 g."

U ovom programu u uporabi su pojmovi sa slijedecim značenjem:

- ◇ Okoliš je prirodno okruženje: zrak, tlo, voda, klima, biljni i životinjski svijet u ukupnosti uzajamnog djelovanja i kulturna baština kao dio okruženja kojega je stvorio covjek.
- ◇ Kakvoća okoliša je stanje okoliša izraženo fizikalnim, kemijskim, estetskim i drugim pokazateljima.
- ◇ Zahvat u okoliš je svako trajno ili privremeno djelovanje covjeka koje može narušiti ekološku stabilnost ili biološku raznolikost okoliša ili na drugi način može nepovoljno utjecati na okoliš.
- ◇ Onечиšćavanje okoliša je promjena stanja okoliša koja je posljedica štetnog djelovanja ili izostanka potrebnog djelovanja, ispuštanja, unošenja ili odlaganja štetnih tvari, ispuštanja energije i utjecaja drugih zahvata i pojava nepovoljnih po okoliš.
- ◇ Onечиšćivac je svaka pravna ili fizicka osoba čije djelovanje posredno ili neposredno uzrokuje onечиšćavanje okoliša.
- ◇ Štetna tvar je tvar čija su svojstva opasna za ljudsko zdravlje i okoliš, s dokazanim akutnim i kroničnim toksičnim učincima, vrlo nadražujuća, kancerogena, mutagena, nagrizajuća, zapaljiva i eksplozivna tvar, ili tvar koja u određenoj količini i/ili koncentraciji ima takva svojstva.
- ◇ Šteta u okolišu je oštećenje ili gubitak prirodne funkcije sastavnih dijelova okoliša, prouzročena gubitkom pojedinih sastavnih dijelova i/ili unutarnjim poremećajem odnosa i prirodnog tijeka nastalog zbog ljudskog djelovanja.
- ◇ Monitoring (procjena stanja okoliša) je sustavno mjerenje emisija, imisija, procjena prirodnih i drugih pojava, procjena kakvoće okoliša i promjena stanja u okolišu.
- ◇ Postupanje s otpadom po gospodarskim načelima i načelima zaštite okoliša podrazumijeva: skupljanje, skladištenje, obradivanje, odlaganje, uvoz, izvoz i prevoz otpada, zatvaranje i saniranje građevina namijenjenih odlaganju otpada i drugih otpadom onечиšćenih površina.
- ◇ Upravno tijelo jest upravno tijelo jedinice lokalne samouprave – grada i općine i upravno tijelo jedinica područne (regionalne) samouprave – županije i Grada Zagreba, nadležno za poslove zaštite okoliša,
- ◇ Proizvodac otpada je svaka osoba čijom aktivnošću nastaje otpad (izvorni proizvođač) i/ili koja prethodnom obradom, miješanjem ili drugim postupkom, mijenja sastav ili svojstva otpada,
- ◇ Komunalni otpad jest otpad iz kucanstava, te otpad iz proizvodne i/ili uslužne djelatnosti ako je po svojstvima i sastavu sličan otpadu iz kucanstava,
- ◇ Proizvodni otpad je otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, a po sastavu i svojstvima se razlikuje od komunalnog otpada. Proizvodnim otpadom se ne smatraju ostaci iz proizvodnog procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača,
- ◇ Opasni otpad je svaki otpad koji može ugroziti okoliš zbog svojstava otpada kao što su otrovnost, korozivnost, reaktivnost, zapaljivost ili drugi razlog

- ◇ Skupljanje otpada jest prikupljanje, razvrstavanje i/ili miješanje otpada u svrhu prijevoza,
- ◇ Obrada otpada jest postupak kojim se u mehanickom, fizikalnom, termickom, kemijskom ili biološkom procesu, uključujući razvrstavanje, mijenjaju svojstva otpada u svrhu smanjivanja količine i/ili opasnih svojstava, te olakšava rukovanje i poboljšava iskoristivost otpada.
- ◇ Skupljac otpada je pravna ili fizicka osoba koja skuplja, razvrstava ili prevozi otpad.
- ◇ Obradivac otpada je pravna ili fizicka osoba koja skladišti, obrađuje ili odlaže otpad.
- ◇ Divlje odlagalište je odlagalište na koje neko naselje, skupina domaćinstava ili pojedina domaćinstva unutar neke općine ili grada odlažu svoj otpad na nekontroliran način.
- ◇ Odlagalište je najrasprostranjenija i najjeftinija metoda odlaganja otpada. Otpad se odlaže na pripremljeni teren, zbija se buldozerima ili kompaktorima, a na kraju radnog dana prekriva se slojem inertnog materijala. Procjedne vode se skupljaju tako da je izbjegnuto onечиšćenje površinskih i podzemnih voda. Lokacija odlagališta je udaljena od građevinske zone te je dobro povezana pristupnim cestama. Nakon odlaganja biorazgradivi otpad se razgrađuje. Skupljeni plinovi ispuštaju se kroz odzračne kanale. Odlagalište mora biti čuvano i ograđeno te mora imati izradene prateće sadržaje i opremu.
- ◇ Neorganizirano odlagalište je isto što i "divlje odlagalište".
- ◇ Odobrena lokacija ili objekt podrazumijeva lokaciju ili objekt za odlaganje otpada, koji su odobrile odgovarajuće institucije.
- ◇ Smetlište je isto što i nekontrolirano odlagalište, odnosno "divlje odlagalište".
- ◇ Zbrinjavanje *otpada* - podrazumijeva svaki postupak obrade ili odlaganja otpada propisan propisima ZOO.

Zakonske obveze

U zakonodavstvu Republike Hrvatske nije postojala tradicija zbrinjavanja otpada, već se ista provodila stihijski, a tek zadnjih godina ovom problemu se posvećuje posebna pažnja. Sustav zakonodavne vlasti formiran je tako da je na celu **Sabor RH** koji između ostalog odlučuje o očuvanju prirodnog i kulturnog bogatstva i korištenja njime. Sustav izvršne vlasti čini **Vlada RH** i **Tijela državne uprave** (provedba zakona i propisa, inspekcijski nadzor te upravni i stručni poslovi).

U posljednjih desetak godina u Republici Hrvatskoj, donesen je niz zakona koji izravno uređuju odnose koji se odnose na zaštitu okoliša u cjelini, njegovih pojedinih dijelova ili se odnose na djelatnosti koje utječu na okoliš, a ovdje navodimo najznacajnije:

- * Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 41/01) jamci pravo na zdrav okoliš.
- * Deklaracija o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj (NN 34/92) traži da zakonodavstvo Republike Hrvatske u području zaštite okoliša polazi od načela održivog razvoja. Između ostalog traži se da se težiste sa mjera orijentiranih na posljedice prenese na mjere orijentirane na uzroke, vodeći se slijedom hijerarhijom ciljeva: sprječavanje nastajanja otpada; reciklaža i ponovno korištenje kao sekundarne sirovine te sigurno odlaganje ostatka koji se ne može upotrijebiti, čime bi se osigurala učinkovita zaštita okoliša. Na ovaj način legislativa treba osigurati smanjenje rizika za život i zdravlje ljudi i poboljšanjem kakvoće življenja u okolišu, sadašnjim i budućim naraštajima osigurati zdrav i održivi razvoj.

Osim navedenog bitno je napomenuti zakonsku regulativu koja ima značajan utjecaj na izradu Elaborata, a to je:

- * Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94, 128/99) koji predstavlja krovni zakon u zaštiti okoliša, pokušao je sustavno objediniti elemente zaštite, utvrditi način sustavnog pracenja stanja okoliša, te postignuti zaštitu od onечиšćenja utvrđivanjem osnovnih načela, sustava financiranja i instrumentarij kazni. Zakon o zaštiti okoliša regulira osnovna pitanja ekološke zaštite i stvara pravne temelje svestrane ekološke zaštite. Načela zaštite okoliša su: načelo preventivnosti, načelo očuvanja vrijednosti prirodnih izvora i biološke raznolikosti, načelo zamjene ili nadomještanja drugim zahvatom, načelo cjelovitosti, načelo poštivanja prava, načelo plaćanja troškova (onечиšćivac placa) i načelo javnosti i sudjelovanja. Zaštita okoliša utemeljena je na poštivanju načela međunarodnog prava zaštite okoliša, kao i uvažavanju znanstvenih spoznaja i najbolje svjetske prakse.
- * Zakon o otpadu (NN 178/04) kojim se uređuje način gospodarenja otpadom: načela i ciljevi gospodarenja, planski dokumenti, nadležnosti i odgovornosti u svezi s gospodarenjem, troškovi, informacijski sustav, uvjeti za gradevine u kojima se obavlja gospodarenje otpadom, način

obavljanja djelatnosti, prekogranični promet otpadom, koncesije i nadzor nad gospodarenjem otpadom.

- * Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05)
- * Zakon o zaštiti zraka (NN 178/04)
- * Zakon o vodama (NN 107/95)
- * Zakon o zaštiti od buke (NN 20/03)
- * Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00 i 59/01)
- * Zakon o prostornom uređenju (NN br. 30/94, 82/94, 68/98, 35/99, 61/00, 32/02 i 100/04)
- * Zakon o gradnji (NN br. 175/03, 100/04)

Osim navedenih zakona donesen je i cijeli niz podzakonskih akata, a od onih koji su vezani za otpad, a temeljem Zakona o zaštiti okoliša i Zakona o otpadu navodimo (Na snazi do donošenja zamjenskih uredbi ili pravilnika):

- Uredba o uvjetima za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša
- Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš, (NN 59/00 i 136/04)
- Pravilnik o katastru emisija u okoliš (NN 36/96)
- Pravilnik o vrstama otpada i Katalog otpada (NN 27/96)
- Pravilnik o postupanju s ambalažnim otpadom (NN 53/96)
- Pravilnik o uvjetima za postupanje s otpadom (NN 123/97, 112/01)
- Uredba o uvjetima za postupanje s opasnim otpadom (NN 32/98)
- Pravilnik o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onecišćenja štetnim tvarima (NN15/92)
- Konvencija (Bazelska) o kontroli prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju

Osnivanjem Državne uprave za zaštitu prirode i okoliša, a koja je prerasla u Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, istom je povjerena opća politika zaštite okoliša u ostvarivanju uvjeta za održivi razvitak, ali se poslovima zaštite bave i druga ministarstva i tijela lokalne samouprave i uprave. Time je briga o okolišu podijeljena na veliki broj subjekata.

Obveznici poduzimanja mjera zaštite okoliša su sve fizičke i pravne osobe koje prouzrokuju posebne utjecaje na okoliš (komunalni otpad, industrijski otpad, emisije u okoliš). Obveznici su u posebnom smislu i upravna tijela koja su dužna pratiti stanje u okolišu te donositi mjere za održavanje ili poboljšanje tog stanja, a u nastavku se iznose postavke Zakona i obveze Županije.

Prema *Zakonu o otpadu* (NN 178/04)

Gospodarenje otpadom definira se kao (članak 4.):

- sprječavanje nastanka otpada, smanjivanje količine otpada i/ili

njegovoga štetnog utjecaja na okoliš,

- obavljanje skupljanja, prijevoza, uporabe, zbrinjavanja i drugih djelatnosti u svezi s otpadom, te nadzor nad obavljanjem tih djelatnosti,
- skrb za odlagališta koja su zatvorena.

Ciljevi gospodarenja otpadom su (članak 5.):

1. izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada i smanjivanje opasnih svojstava otpada, i to posebice:
 - razvojem čistih tehnologija koje koriste manje prirodnih izvora,
 - tehničkim razvojem i promoviranjem proizvoda koji ne pridonose ili, u najmanjoj mogućoj mjeri pridonose, povećanju štetnog utjecaja otpada i opasnosti onecišćenja,
 - razvojem odgovarajućih metoda zbrinjavanja opasnih tvari sadržanih u otpadu namijenjenom uporabi,
2. uporaba otpada recikliranjem, ponovnom uporabom ili obnovom odnosno drugim postupkom koji omogućava izdvajanje sekundarnih sirovina, ili uporabu otpada u energetske svrhe,
3. zbrinjavanje otpada na propisan način,
4. sanacija otpadom onecišćenog okoliša.

Planski dokumenti gospodarenja otpadom su (članak 7.):

- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Strategija),
- Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske,
- županijski (regionalni) plan gospodarenja otpadom – plan gospodarenja otpadom proizvođača otpada.

Strategija je sastavni dio Strategije zaštite okoliša Republike Hrvatske. Strategijom se dugoročno određuje i usmjerava gospodarenje otpadom, donosi je Hrvatski Sabor (članak 8.), a sadrži osobito:

- cjenu postojećeg stanja gospodarenja otpadom,
- osnovne ciljeve i mjere za gospodarenje otpadom,
- mjere gospodarenja opasnim otpadom,
- smjernice za uporabu i zbrinjavanje otpada u skladu s nacelima zaštite okoliša i gospodarskim nacelima,
- smjernice za odlaganje otpada čije se nastajanje ne može izbjeći i koji se ne može obraditi,
- smjernice za osiguranje najpovoljnijih tehničkih, proizvodnih i gospodarskih mjera za postizanje ciljeva gospodarenja otpadom.

Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske je provedbeni dokument Strategije (članak 9.)

Plan gospodarenja otpadom županije (članak 10.) sadrži osobito:

- mjere izbjegavanja i smanjenja nastajanja otpada,
- mjere gospodarenja otpadom prema najboljoj dostupnoj tehnologiji koja ne zahtijeva previsoke troškove,
- mjere iskorištavanja vrijednih osobina otpada, odnosno mjere odvojenog skupljanja otpada,
- plan gradnje građevina namijenjenih skladištenju, obradi ili odlaganju otpada u cilju uspostavljanja cjelovite nacionalne mreže građevina za zbrinjavanje otpada,
- mjere sanacije otpadom onечиšćenog okoliša i neuređenih odlagališta,
- mjere nadzora i procjena gospodarenja otpadom,
- izvore i visinu financijskih sredstava za provedbu pojedinih mjera,
- rokove za izvršenje utvrđenih mjera.

Plan donosi županijska skupština, a nadležni ured nadzire provedbu planova gospodarenja otpadom. Nadležni ured dužan je jednom godišnje, do 31. svibnja tekuće godine, za prethodnu godinu, podnositi županijskoj skupštini, izvješće o provedbi Plana

Odgovornost u gospodarenju otpadom (članak 13. i 14.)

- Gospodarenje otpadom je od interesa za Republiku Hrvatsku.
- Država je odgovorna za gospodarenje opasnim otpadom i za spaljivanje otpada.
- Vlada Republike Hrvatske osigurava uvjete i propisuje mjere za gospodarenje otpadom iz stavka 2. ovoga članka u skladu s odredbama ovoga Zakona.
- Županija je dužna na svom području osigurati provedbu propisanih mjera za gospodarenje otpadom iz stavka 3. ovoga članka.
- Županija je odgovorna za gospodarenje svim vrstama otpada, osim otpada iz članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.
- Poglavarstvo županije dužni je na svom području osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera za gospodarenje otpadom iz stavka 1. ovoga članka u skladu s odredbama ovoga Zakona.
- U provedbi mjera za gospodarenje otpadom iz stavka 2. ovoga članka, županija je dužna surađivati s jedinicama lokalne samouprave.

Prema *Zakonu o zaštiti okoliša* (NN 82/94, 128/99), Županijski ured nadležan za poslove zaštite okoliša vodi Katastar onечиšćavanja. Jedinica lokalne samouprave i uprave osigurava sudjelovanje i solidarnost pri rješavanju regionalnih i lokalnih pitanja zaštite okoliša.

Tijela državne uprave i tijela jedinica lokalne samouprave i uprave, pravne osobe koje imaju javna ovlaštenja, pravne osobe koje obavljaju poslove u vezi sa

zaštitom okoliša i pravne osobe koje svojom djelatnošću onечиšćuju okoliš, a raspolažu podacima o stanju okoliša, utjecaju predviđenih i ostvarenih zahvata na okoliš, mjerama zaštite okoliša i drugim podacima važnim za zaštitu okoliša, dužni su osigurati javnost tih podataka osim kad je posebnim zakonom propisano cuvanje državne, vojne, službene ili poslovne tajne. Svi spomenuti subjekti dužni su odmah obavijestiti javnost o prekoracenjima propisanih razina onечиšćavanja okoliša, a povremeno je izvještavati o stanju i onечиšćavanju okoliša. Isto tako dužni su izvještavati javnost i dati podatke koje posjeduju zainteresiranim institucijama, organizacijama i pojedincima u roku od mjesec dana od primitka zahtjeva. Kada se radi o izvanrednim slučajevima osobite ugroženosti okoliša, subjekti su dužni putem sredstava javnog priopćavanja što prije obavijestiti javnost.

Kada se radi o onечиšćavanju okoliša lokalnih razmjera, pripremu i izradu sanacijskog programa, redosljed i prvenstvo u provedbi određuje poglavarstvo županije. Sredstva za financiranje zaštite okoliša osiguravaju se u državnom proračunu, proračunima jedinica lokalne samouprave i uprave i iz drugih izvora u skladu sa zakonom. Jedinice lokalne samouprave i uprave vode očevidnike o trošenju sredstava i o tome izrađuju izvješća koja jedanput godišnje dostavljaju Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

U nastavku iznosi se analiza članaka zakona, koji se odnose na Županiju:

- donosi *Program zaštite okoliša* za Županiju (Clanak 19, st.1 i st.2))
- Program zaštite okoliša Županije mora biti usaglašen sa Strategijom zaštite okoliša (cl.20)
- podnosi *Izvješće o stanju okoliša* i o provođenju Programa zaštite okoliša za Županiju (Clanak 22)
- propisuje zahvate za koje je potrebna procjena utjecaja na okoliš, a koje nije propisala Vlada (Clanak 26 st.2 i 3)
- osigurava praćenje ucinka sanacijskih mjera i praćenje stanja okoliša kad se provedba sanacijskih mjera financira iz proračuna jedinice lokalne samouprave (Clanak 38, st.3)
- vodi *katastar onечиšćenja okoliša* (Clanak 40)
- izvodi sanacijski program, kad se radi o onечиšćenju okoliša lokalnih razmjera (Clanak 47)
- osigurava provođenje inspekcija zaštite okoliša u 1.stupnju (Clanak 62 st.3)

Prema *Zakonu o komunalnom gospodarstvu* (NN 26/03, 82/04, 178/04)

- organizira obavljanje komunalnih djelatnosti na području jedinice lokalne samouprave, ako ista to nije učinila trajno i kvalitetno (Clanak 4 st.5)

Odgovornost za onечиšćavanje okoliša snosi pravna ili fizicka osoba koja prouzroci onечиšćavanje te odgovara za nastalu štetu po nacelu objektivne odgovornosti (uzrocnosti) i prema općim pravilima obveznog prava. Odgovornost snosi i osoba

koja je nezakonitim ili nepravilnim djelovanjem omogućila ili dopustila onечиšćavanje okoliša.

Napominjemo da je pravna ili fizička osoba koja je djelovanjem ili propustom prouzročila onечиšćavanje okoliša dužna, bez odgadanja poduzeti mjere utvrđene planom intervencija zaštite okoliša, odnosno poduzeti sve neophodne mjere radi smanjenja šteta u okolišu ili uklanjanja nastanka daljnjih rizika, opasnosti ili šteta u okolišu. Ista mora podmiriti sve troškove u vezi s poduzimanjem mjera za uklanjanje opasnosti onечиšćavanja u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.

Pravna ili fizička osoba koja je prouzročila zagađenje dužna je odmah obavijestiti inspektora zaštite okoliša ili drugog nadležnog inspektora o riziku ili opasnosti po okoliš te obavijestiti javnost o nastalom onечиšćavanju okoliša i zaštitnim mjerama koje je potrebno poduzeti.

U slučaju onечиšćavanja okoliša lokalnih razmjera, pripremu i izradu sanacijskog programa, te redosljed i prvenstvo u provedbi određuje poglavarstvo županije.

Mjere sankcioniranja pravnih i fizičkih osoba u slučaju povrede zakona su kako slijedi:

Za slučaj povrede *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 82/94, 128/99) novčanom kaznom kaznit će se za prekršaj pravna ili fizička osoba koja:

1. ne osigura praćenje stanja okoliša, mjerenje emisija i imisija (clanak 36.),
2. ne prati stanje okoliša u svezi s učincima sanacijskih mjera (clanak 38.),
3. ne dostavi podatke mjerenja emisija ili imisija Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (clanak 39.),
4. ne upozori o onечиšćavanju okoliša prije stavljanja u promet proizvoda, poluproizvoda ili sirovina i njihove ambalaže (clanak 45.),
5. ne vodi očevidnik o podacima važnim za zaštitu okoliša i ne dostavi ga nadležnim upravnim tijelima (clanak 49.),
6. ne poduzme bez odgadanja mjere za uklanjanje opasnosti i ne spriječi nastanak daljnje štete po okoliš i ne obavijesti inspektora zaštite okoliša ili drugog nadležnog inspektora, odnosno pravobno ne obavijesti javnost o onечиšćenju okoliša (clanak 51.),
7. ne poduzme mjere za sprječavanje odstupanja od uporabe uređaja i opreme u proizvodnom postupku ili odstupanje od proizvodnih postupaka (clanak 53. stavak 2),
8. u roku što ga je odredila Vlada nije izradila sanacijski program za uklanjanje oštećenja okoliša ili ako ga ne provodi (clanak 55.).

Za navedene radnje kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u pravnoj osobi i to novčanom kaznom.

Za slučaj povrede *Zakona o otpadu* (NN 178/04) Novčanom kaznom u iznosu od

200.000,00 do 700.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj županija ako (članak 89.):

1. plan gospodarenja otpadom ne uskladi sa strategijom i planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, te Strategijom i programima zaštite okoliša (članak 7.),
2. u okviru Programa zaštite okoliša određenog posebnim zakonom ili kao posebni dokument sukladno ovom Zakonu, ne donese Plan gospodarenja otpadom (članak 7.),
3. na svom području ne osigura provedbu mjera za gospodarenje opasnim otpadom i termicku obradu otpada (članak 13.),
4. neodgovorno – suprotno odredbama ovoga Zakona gospodari otpadom bez obzira na vrstu, osim otpada iz odredbe članka 13. stavka 2. ovoga Zakona (članak 14).
5. ne osigurava provedbu mjera za gospodarenje otpadom iz članka 14. ovoga Zakona (članak 14.),
6. upravno tijelo pravodobno i bez naknade ne osigurava podatke iz svoje nadležnosti, te druge podatke koji su, sukladno odredbama članka 19. stavka 1. ovoga Zakona, potrebni za vođenje informacijskog sustava (članak 19.),
7. dokumentom prostornog uređenja u roku određenom posebnim propisom, sukladno odredbama ovoga Zakona, ne odrede lokacije za građevine namijenjene skladištenju, uporabi i zbrinjavanju otpada (članak 21).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u županiji, novčanom kaznom u iznosu od 15.000,00 do 25.000,00 kuna.

U prijelaznim i završnim odredbama stoji:

Postojeći županijski, gradski i općinski programi gospodarenja otpadom koji su doneseni kao sastavni dio programa zaštite okoliša određenog posebnim zakonom do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, smatraju se planovima gospodarenja otpadom u smislu članka 7. ovoga Zakona. (članak 95)

Obvezuje se županija, odnosno Grad Zagreb da donesu plan gospodarenja otpadom iz članka 7. u svezi sa člankom 10. ovoga Zakona i osiguraju provedbu mjera gospodarenja posebnim kategorijama otpada, do 1. listopada 2005. (članak 99.)